

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

04/05

Γάβριλος Τρικολίδης
Δημήτρης Χαλπαξίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΣΜΟΥ

**ΑΝ. ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Κ.Ο.Θ.**

Μίκης Μιχαηλίδης

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Μίκης Μιχαηλίδης

Δημήτρης Πάτρας

Γιώργος Πολίτης

Δημήτρης Χανδράκης

ΕΙΔΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ (Ε.Τ.Ο.Σ)

-Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Γιακουμής

-Αντιπρόεδρος

Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου

-Μέλη

Χριστίνα Γρίμπα

Σπύρος Μπαρούτας

Μάνος Ρουμελιώτης

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1959 από το Σόλωνα Μιχαηλίδη, με τον τίτλο «Συμφωνική Ορχήστρα Βορείου Ελλάδος». Αρχικά αποτέλεσε τμήμα του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης, αριθμώντας πενήντα μόλις μέλη. Το 1969, χάρη στις προσπάθειες του ιδρυτή της, κρατικοποιήθηκε και πήρε τη σημερινή της ονομασία. Πολλοί και σημαντικοί Έλληνες καλλιτέχνες ανέλαβαν τη διευθυντική «σκυτάλη» της: πρώτος ο Σόλων Μιχαηλίδης και στη συνέχεια ο Γεώργιος Θυμής, ο Άλκης Μπαλτάς, ο Κάρολος Τρικολίδης, ο Κοσμάς Γαλιλαίας, ο Κωνσταντίνος Πατσαλίδης και ο Λεωνίδας Καβάκος. Σήμερα, η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης αριθμεί εκατό περίπου μουσικούς και αναπληρωτές καλλιτεχνικός διευθυντής της είναι ο Μίκης Μιχαηλίδης. Από την αρχή η ΚΟΘ συμπεριέλαβε στο πρόγραμμά της ένα πλούσιο ρεπερτόριο, από το μπαρόκ μέχρι τις πρωτοποριακές συνθέσεις του 20ου αιώνα, με στόχο πάντα την ανάδειξη του μουσικού πολιτισμού συνολικά και πέρα από τα όρια του κλασικού. Πρωταρχικός στόχος της είναι η προβολή της ελληνικής μουσικής παρακαταθήκης και η προώθηση νέων ταλέντων. Πολλές ήταν, επίσης, οι πανελλήνιες και παγκόσμιες πρώτες εκτελέσεις που πραγματοποίησε. Διάσημοι Έλληνες και ξένοι αρχιμουσικοί καθώς και σολίστες διεθνούς ακτινοβολίας πλαισίωσαν και πλαισιώνουν τις συναυλίες της ΚΟΘ.

Μίκης Μιχαηλίδης

Γεννήθηκε στη Λευκωσία της Κύπρου το 1949. Άρχισε τις μουσικές του σπουδές στο βιολί και στα θεωρητικά στην **Ελληνική Μουσική Ακαδημία της Λευκωσίας** (1959-1968) και συνέχισε στο **Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης**, με δάσκαλο στο βιολί τον **Κοσμά Γαλιλαία** και στα ανώτερα θεωρητικά το θείο του, **Σόλωνα Μιχαηλίδη**. Μαθήτευσε κοντά στο **Leonid Kogan** και στον **A.Loewengut**. Ολοκλήρωσε τις σπουδές του στην **Ανώτατη Σχολή Μουσικής της Βιέννης**, όπου απέκτησε κρατικό δίπλωμα διδασκαλίας βιολιού. Παρακολούθησε σεμινάρια παλιάς μουσικής στο Βέλγιο, καθώς και μαθήματα διεύθυνσης συνόλου και βιολιού στο **Κονσερβατόριο της Βιέννης**. Φοίτησε, επίσης, στο διάσημο **Royal School of Music** στο Λονδίνο, παίρνοντας το δίπλωμα εκτελεστού βιολιού.

Ξεκίνησε τις πρώτες του εμφανίσεις στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο της Κύπρου σε ηλικία μόλις 12 ετών. Υπήρξε μέλος του **Τρίο Λευκωσίας** και της **Ορχήστρας της Ραδιοφωνίας (CBC)**, της οποίας ήταν και σολίστ. Έδωσε ρεσιτάλ σε όλες τις πόλεις της Κύπρου.

Κατά τη διάρκεια των σπουδών του στην Αυστρία ήταν μέλος της **Ορχήστρας Δωματίου "Cappella Academica"** (1973-78), με συναυλίες και ηχογραφήσεις δίσκων σε όλη την Ευρώπη. Υπήρξε, επίσης, μέλος της **Συμφωνικής Ορχήστρας του Durban** στη Νότιο Αφρική, μέλος της **Συμφωνικής Ορχήστρας Tonkünstler της Βιέννης** (1976-1981), ιδρυτής και μέλος του **TRIO METAMORFON** με συναυλίες, ηχογραφήσεις και τηλεοπτικές εμφανίσεις ανά την Ευρώπη (1979-81), μέλος του συγκροτήματος παλιάς μουσικής **"Clemencic Consort"** (μπαρόκ, βιόλα και όλα τα μεσαιωνικά όργανα), με το οποίο περιόδευσε σε Ευρώπη και Αμερική (1971-1985).

Επιστρέφοντας στην Ελλάδα διδάξε βιολί και ορχήστρα στο **Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης** (1981-1985) και στο **Δημοτικό Ωδείο Κατερίνης** (1981-1991). Υπήρξε διευθυντής των *μουσικών σεμιναρίων "ΒΕΡΤΙΣΚΟΣ"*, μαέστρος της **Ορχήστρας Νέων Βορείου Ελλάδος**, της **Ορχήστρας "Pro Musica" Θεσσαλονίκης** και μέλος του συγκροτήματος **"Αυλέγχορδον"**.

Έδωσε ιδιαίτερο βάρος στους Έλληνες συνθέτες και στους νέους εκτελεστές. Κάθε χρόνο οι μαθητές του κατακτούν βραβεία και χρυσά μετάλλια σε πανελλήνιους και τοπικούς διαγωνισμούς. Έχει γράψει δύο βιβλία: το **"Μαθαίνω Βιολί"** για μικρούς βιολιστές και τα **"Απλά Παιδαγωγικά"** για έγχορδα.

Ανέβασε πρώτος παιδική όπερα και παιδικό μιούζικαλ στην Ελλάδα (στο Βασιλικό Θέατρο), καθώς και παιδικό μουσικό θέατρο (στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος). Τόσο σαν βιολιστής όσο και σαν μαέστρος έκανε πολλές παγκόσμιες και πανελλήνιες πρώτες εκτελέσεις.

Είναι Α' Κορυφαίος της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης, ενώ διδάσκει βιολί, ορχήστρα και μουσική δωματίου στο Σύγχρονο Ωδείο Θεσσαλονίκης από το 1985. Επί πολλά χρόνια είναι μέλος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης και από το Μάρτιο του 2001 είναι **Αναπληρωτής Καλλιτεχνικός Διευθυντής της Κ.Ο.Θ.**

δίδυμντής ορχήστρας

Κάρολος Τρικολίδης

Δημήτρης Χαλπαξίδης

όμπος

J. C. Bach: Συμφωνία για διπλή ορχήστρα, Νο 3, Έργο 18, σε ρε μείζονα

Allegro - Andante - Allegro assai

Διάρκεια 14'

K. D. v. Dittersdorf: Κοντσέρτο για όμπος και έγχορδα, σε σολ μείζονα,

Allegro non molto - Adagio - Allegro

Α' εκτέλεση

Διάρκεια 18'

W. A. Mozart: Άριο "Sperai vicino il lido", K.V. 368,

Andantino - Allegro - Recitativo - Andantino - Allegro

Α' εκτέλεση

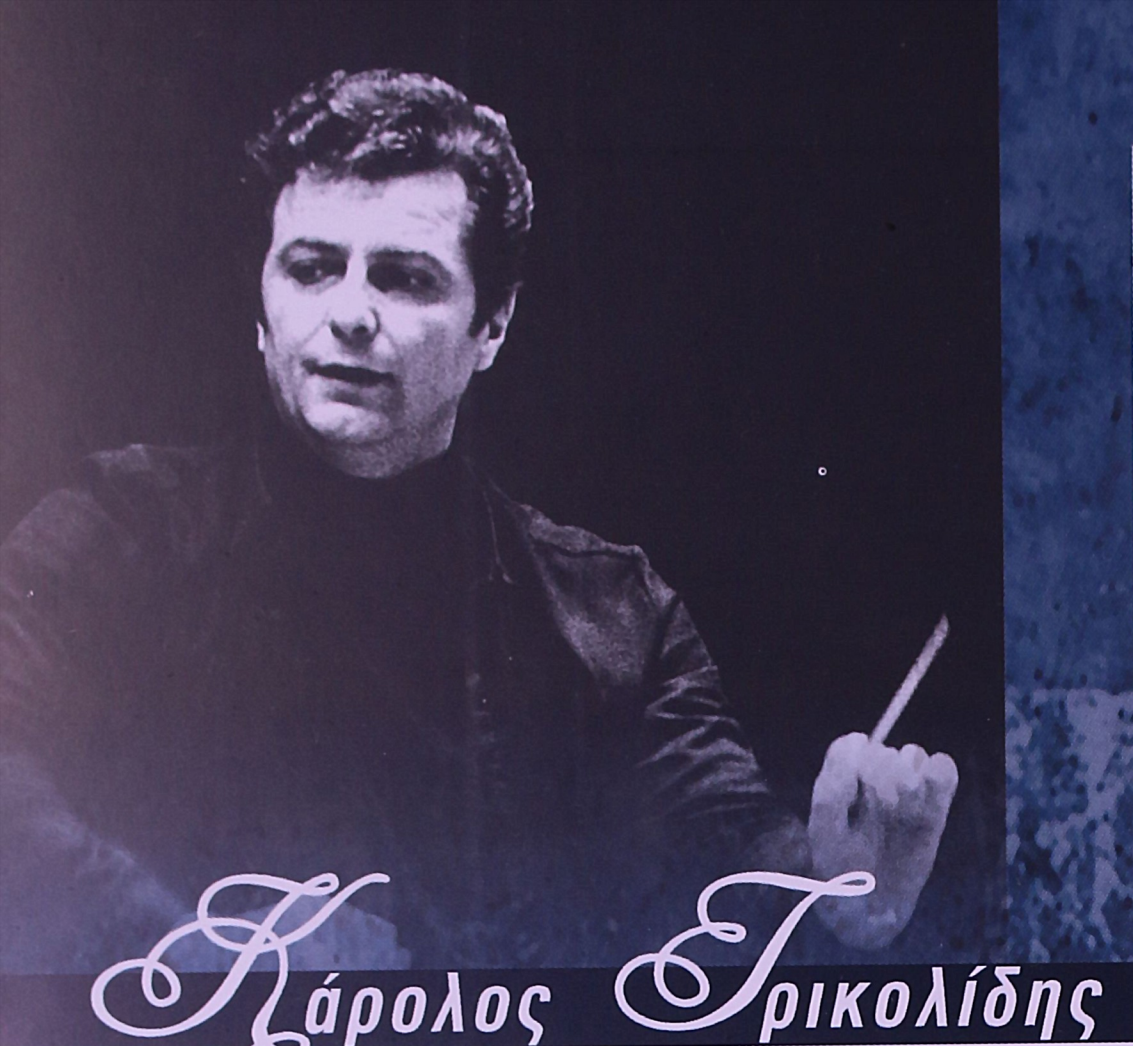
Διάρκεια 7'

Διάλειμμα

P. I. Tchaikovsky: Συμφωνία Νο 6, Έργο 74, σε σι ελάσσονα-"Παθητική"

Adagio-Allegro non troppo - Allegro con grazia - Allegro molto vivace - Adagio lamentoso

Διάρκεια 40'

Νικόλαος Ήρικολίδης

Γεννήθηκε το 1947 στο Bad Ausse της Αυστρίας από μητέρα Αυστριακή και πατέρα Έλληνα.

Σπούδασε στις **Ανώτατες Μουσικές Σχολές** της Βιέννης και του **Salzburg**, βιολί με τον **Günther Pichler**, σύνθεση με τον **Alfred Uhl** και κρουστά με τον **Richard Hochrainer**. Την εκπαίδευσή του στη διεύθυνση ορχήστρας πήρε βασικά από τους **Hans Swarowsky** και **Μιλτιάδη Καρύδη**. Πήρε μέρος ως ενεργό μέλος σε σεμινάρια με τους **Franco Ferrara**, **Bruno Maderna**, **Herbert von Karajan**, **Sir Adrian Boult**, **Milan Horvat** και δούλεψε ως βοηθός μαζί τους καθώς και με τον **Giuseppe Patanae**.

Διακρίθηκε με πρώτα βραβεία στους διεθνείς διαγωνισμούς στη **Besancon** το 1970, στη **Φλωρεντία** το 1971 και στη **Βουδαπέστη** το 1977, όπου και του απονεμήθηκαν και τα **12 ειδικά βραβεία**. Σε διαγωνισμό στο **Παρίσι** το 1977 υπήρξε ο μοναδικός Ευρωπαίος υπότροφος για τη θέση βοηθού μαέστρου της **Συμφωνικής Ορχήστρας**

της Βοστώνης στο φεστιβάλ του **Tanglewood**, όπου συνεργάστηκε με τους **L. Bernstein**, **S. Ozawa**, **A. Previn**, **G. Schuler** και **Θ. Αντωνίου**.

Από 25 χρόνων εργάζεται συνεχώς σε μόνιμες θέσεις. Ειδικότερα, από το 1972 μέχρι σήμερα ως μόνιμος αρχιμουσικός της ΚΟΘ., παράλληλα ως πρώτος μαέστρος σε διάφορες όπερες στη Γερμανία και την Ουγγαρία (1973-1980) και ως μόνιμος μαέστρος του Γαλλικού **Εθνικού Μπαλέτου "Roland Petit"** στη Μασσαλία, με περιοδείες σε όλη την Ευρώπη (1979-1984). Είναι μόνιμος φιλοξενούμενος μαέστρος της **Εθνικής Συμφωνικής Ορχήστρας** της Ισλανδίας (1984-1987) και από το 1991 Γενικός Μουσικός Διευθυντής της Φιλαρμονικής Ορχήστρας του **Debrecen** της Ουγγαρίας.

Ως φιλοξενούμενος μαέστρος διηύθυνε επανειλημμένα πάνω από 100 ορχήστρες σε Ευρώπη, Αυστραλία, Ρωσία και Ιαπωνία. Εμφανίστηκε με την **Orchestre Nationale ORTF** στο Παρίσι και στο **Φεστιβάλ Besancon**, με την **Russian National Orchestra** στη Μόσχα, με τις **Συμφωνικές Ορχήστρες του Βερολίνου, της Νυρεμβέργης, της Πράγας και της Μελβούρνης**, την **Ορχήστρα της Ουγγρικής Ραδιοηλεκτρονικής** και της **Φιλαρμονικής** της Βουδαπέστης. Διηύθυνε επίσης την **Ορχήστρα του BBC National** στο Cardiff, τις **Ραδιοφωνικές Ορχήστρες του Ελσίνκι, του Χίλβερσουμ, της Σόφιας, του Βουκουρεστίου** καθώς και τη **Φιλαρμονική Ορχήστρα της Δρέσδης, της Σλοβενίας και της Αρμενίας**, όπως και την **Ορχήστρα Gulbenkjan** στη Λισσαβώνα και τη **Φιλαρμονική George Enescu** στο Βουκουρέστι. Εμφανίστηκε στα διεθνή φεστιβάλ της Δρέσδης, του Παρισιού, της Αθήνας, της Βουδαπέστης, της Βιέννης, της **Aix-en-Provence** κá.

Πραγματοποίησε ραδιοφωνικές εγγραφές και τηλεοπτικές συναυλίες με τις **ABC, BBC, ORTF, RAI, WDR, ORF, MRT, NRO** κá., καθώς και εγγραφές δίσκων με τη Φιλαρμονική Ορχήστρα της Βουδαπέστης, τη Συμφωνική Ορχήστρα Gulbenkjan της Λισσαβώνας και την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της Ισλανδίας, με έργα σύγχρονων συνθετών.

Γεννήθηκε το 1974 στη Θεσσαλονίκη. Πήρε τα πρώτα μαθήματα όμποε από τον πατέρα του **Νικόλαο Καλπαξίδη**, ομποΐστα της Κ.Ο.Θ. Πήρε το δίπλωμά του από το **Δημοτικό Ωδείο Θεσσαλονίκης** με άριστα παμψηφεί.

Από το φθινόπωρο του 1993 σπουδάζει στην τάξη όμποε του καθηγητή **Fabian Menzel** στην **Ανώτατη Ακαδημία Μουσικής και Παραστατικής Τέχνης** της Φρανκφούρτης.

Υπήρξε μέλος της **Ορχήστρας της Ραδιοφωνίας** της Φρανκφούρτης (**RSOF**) και μέλος της **Νέας Γερμανικής Φιλαρμονικής** (*Junge Deutsche Philharmonie* - πρώτος σόλο ομποΐστας). Τον Ιούνιο του 1999 συνεργάστηκε σαν σόλο ομποΐστας με την **Φιλαρμονική Ορχήστρα** της Στουτγκάρδης, με την οποία ηχογράφησε και CD. Επίσης, ηχογράφησε σε CD σε πρώτη εκτέλεση το κοντσέρτο για όμποε και ορχήστρα του **Anton Andre** (1775-1842).

Την περίοδο 2000-2001 έπαιζε σαν πρώτος σόλο ομποΐστας στη **Συμφωνική Ορχήστρα** του Βερολίνου (**Berliner Symphoniker**), ενώ από το Φεβρουάριο του 2001 είναι πρώτος σόλο ομποΐστας στην **Όπερα** της πόλης Kassel.

Υπήρξε υπότροφος του Ιδρύματος "Αλέξανδρος Ωνάσης" και στη συνέχεια του κληροδοτήματος "Α.Τριάντη" του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών.

Έπαιξε σαν σολίστας με τη **Δημοτική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης** και την **Κραπική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης**. Συμμετείχε σε πολλές συναυλίες μουσικής δωματίου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

*D*ημήτρης *K*αλπαξίδης

✦ Ο **Johann Christian Bach** (1735-1782) ήταν ο μικρότερος γιος του **Johann Sebastian Bach**. Τα πρώτα του μουσικά μαθήματα τα πήρε από τον πατέρα του, και μετά το θάνατο του πατέρα του συνέχισε με τον αδερφό του **Carl Philip Emanuel**. Το 1756 ο **Johann Christian** πηγαίνει στο Μιλάνο, όπου αργότερα θα πάρει τη θέση του οργανίστα στον κεντρικό ναό της πόλης. Το 1762 πηγαίνει στο Λονδίνο. Εκεί συνεχίζει την πετυχημένη σταδιοδρομία του και συνδέεται φιλικά με το νεαρό Μότσαρτ. Το έργο του **Johann Christian Bach** είναι αρκετά πλούσιο: γράφει 12 όπερες, μερικές καντάτες, περίπου 90 *sinfonies*, διάφορα κοντσέρτα για σολιστικά όργανα, καθώς και μουσική δωματίου. Στο έργο του συνδυάζει ιταλικά και γερμανικά στοιχεία έκφρασης και φόρμας. Είναι σημαντικός για την προετοιμασία της κλασικής εποχής και κυρίως για το μελωδικό ύφος του Μότσαρτ.

Το **έργο 18** ανήκει στα τελευταία χρόνια (1774-1777) και περιλαμβάνει **6 εισαγωγές**, 3 για απλή ορχήστρα και 3 για διπλή. Και στον τίτλο "*sinfonia*" φαίνονται οι ιταλικές ρίζες, αφού στο πρώτο μισό του 18^{ου} αιώνα η "*sinfonia*" ήταν η ιταλική εισαγωγή όπερας συνήθως. Ακόμη και στη διανομή των ενοπήτων, ο συνθέτης τηρεί την τριμερή φόρμα γρήγορο-αργό-γρήγορο, χαρακτηριστική της ιταλικής εισαγωγής. Από κει και πέρα όμως το περιεχόμενο αυτής της παραδοσιακής φόρμας είναι καινούριο: η ορχήστρα χωρίζεται σε δύο ομάδες, από τις οποίες στη μια τα όμποε, φαγκότα και κόρνα και στην άλλη τα φλάουτα και κλαρινέτα συνοδεύουν τα έγχορδα. Οι δύο ομάδες μεταξύ τους ανταποκρίνονται συχνά με ερωτήσεις-απαντήσεις κι άλλοτε πηγαίνουν και μαζί.

Το πρώτο μέρος (*allegro*) παρουσιάζει στα δύο θέματα μια αναλογία στη φόρμα της σονάτας. *Attaca* ακολουθεί το δεύτερο μέρος (*andante*) που εκφράζει απόλυτα στη μελωδική και αρμονική δομή το συναισθηματικό ύφος της εποχής (πολύ εμφανές και το λεγόμενο μοτίβο αναστεναγμού). Επίσης χωρίς διακοπή συνεχίζει το τρίτο μέρος (*allegro assai*), το οποίο παίρνει με τα μοτίβα φανφάρας ένα λαμπρό ύφος και κλείνει εορταστικά αυτό το όμορφο έργο.

Evelin Voigtmann

✦ Ο αυστριακός συνθέτης και βιολιστής **Karλ Ντίτερς φον Ντίτερσντορφ** γεννήθηκε το 1739 στη Βιέννη. Μικρός έμαθε βιολί και έπαιζε στην **ορχήστρα της εκκλησίας των Βενεδικτίνων**. Ο **Πρίγκηπας του Hildburghausen**, τον οποίον υπηρετούσε, φρόντισε να του εξασφαλίσει και μαθήματα σύνθεσης και αργότερα του βρήκε μία θέση στην ορχήστρα της όπερας της Βιέννης. Ύστερα από ένα ταξίδι με τον **Γκλουκ**, στο οποίο διακρίθηκε ως βιολιστής, προσλήφθηκε ως διευθυντής της ορχήστρας του επισκόπου της Ουγγαρίας. Ήδη σ' αυτή τη θέση, ο Ντίτερσντορφ έγραψε μεγάλο αριθμό συμφωνικών έργων, έργα μουσικής δωματίου και πολλές όπερες για το θέατρο της Βιέννης, απ' τις οποίες η κωμική όπερα «Ο γιατρός και ο φαρμακοποιός» (1786) ανεβαίνει με επιτυχία ακόμη και σήμερα.

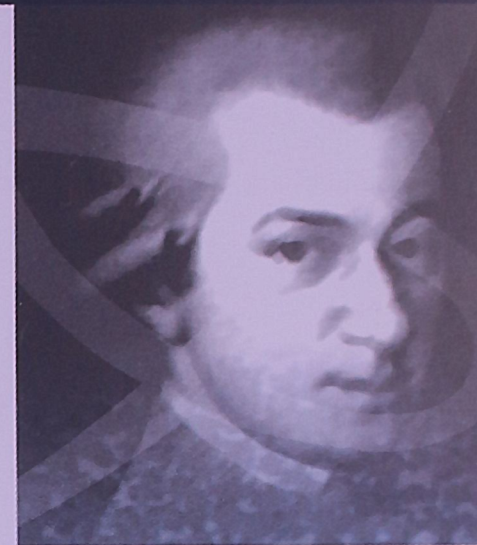
Αναγνωρισμένος στην εποχή του, πεθαίνει το 1799 στη Βοημία. Συνδεόταν φιλικά με τον **Γιόζεφ Χάυντν** και απέκτησε διάφορες διακρίσεις μέχρι και τίτλο αριστοκρατίας. Ως συνθέτης δούλευε εύκολα, χωρίς μεγάλες απαιτήσεις στην αντίστιξη, αλλά με ιδιαίτερη φινέτσα στην μελωδική έμπνευση. Έτσι έχουμε πάνω από 100 συμφωνίες καθώς και 14 κοντσέρτα για βιολί, που εκπροσωπούν το κλασικό ύφος στο πέρασμα από την εποχή μπαρόκ στον ώριμο κλασικισμό. Φανερώνει όμως και επιδράσεις από Ιταλούς συνθέτες (Σαμπαρτίνι) και τη σχολή του **Μάνχαϊμ** καθώς και από τον **Karλ Φίλιπ Εμάνουελ Μπαχ**. Έχει γράψει επίσης κοντσέρτα για άλλα όργανα, από τα οποία το πιο γνωστό είναι αυτό για όμποε σε σολ-μείζονα.

Το Κοντσέρτο για όμποε και ορχήστρα σε σολ-μείζονα ανήκει στον μεταβατικό τύπο του σόλο κοντσέρτου στο τέλος της εποχής μπαρόκ, όπου για το α' μέρος δεν είχε ολοκληρωθεί η δομή της μορφής σονάτας. Παρ' όλα αυτά η ομοιότητα της πρώτης με την τρίτη ενότητα στο α' μέρος αρχίζει να προσεγγίζει την αντιπαράθεση της έκθεσης στην επανέκθεση.

Στο β' μέρος (*adagio*) εμφανίζονται μελωδίες ναπολιτάνικου τύπου και συνδυάζονται με διάθεση γεμάτη συναίσθημα. Το γ' μέρος, ένα όλο ζωντάνια *allegro*, παρουσιάζει ανάλογη δομή με το α' μέρος. Τα θέματα εδώ όμως χαρακτηρίζονται από συκοπέδες.

Evelin Voigtmann

✦ Ο Μότσαρτ έγραψε την άρια "Sperai vicino il lido" πιθανόν στο Μόναχο τον Ιανουάριο του 1871 για την σοπράνο Elisabeth Wendling, η οποία είχε το ρόλο της Ηλέκτρας στον «Ιδομενέα» του. Ο Μότσαρτ είχε γνωρίσει την τραγουδίστρια αυτή πιο παλιά στο Μάνχαϊμ, μαζί με την οικογένεια της κουινιάδας της, η οποία επίσης ήταν μια αναγνωρισμένη σοπράνο. Και για τις δύο έγραψε διάφορα κομμάτια, που τα τραγουδούσαν σε φιλικό κύκλο στο σπίτι μεταξύ τους. Γι' αυτές όμως προοριζόνταν κυρίως οι άριες για την όπερα «Ιδομενέας», επειδή φαίνεται πως ο συνθέτης ήταν ιδιαίτερα ευχαριστημένος μαζί τους, διότι δεν έφεραν δυσκολίες στις πρόβες της όπερας. Οι δύο πρωταγωνίστριες μάλιστα ήταν πολύ ικανοποιημένες από τις άριές τους, οπότε για τον Μότσαρτ ήταν εύκολο να γράψει και κάποιες επιπλέον άριες, τις οποίες συχνά παρουσίαζαν σε άλλες όπερες.

Το κείμενο της άριας "Sperai vicino il lido" KV 368 προέρχεται από το λιμπρέττο "Demofonte" του Μεταστάσιο. Ο Τιμάντε είναι απελπισμένος, επειδή ο πατέρας του μόλις πριν του ανακοίνωσε, πως θα έπρεπε να παντρευτεί την Χρύσα. Ο ίδιος όμως είχε ήδη στα κρυφά παντρευτεί την Διρτσέα. Ο ρόλος του Τιμάντε φαίνεται να προέβλεπε φωνή σοπράνο καστράτου, τους οποίους καμιά φορά όμως αντικαθιστούσαν με γυναίκες.

Η μουσική περιγράφει σχεδόν ρεαλιστικά τη δύναμη των καταιγίδων που φαίνεται πως θα έχει να αντιμετωπίσει στη συνέχεια ο Τιμάντε. Έτσι και το φωνητικό μέρος απαιτεί ιδιαίτερη δεξιοτεχνία. Ο Μότσαρτ μεταχειρίζεται τη φωνή τόσο σαν φωνή όσο και σαν όργανο συγχρόνως. Έτσι μπορεί αβίαστα και χωρίς αλλαγές να παρουσιαστεί και από ένα μελωδικό όργανο σαν το όμποε.

Evelin Voigtmann

✦ Η "Παθητική" συμφωνία γράφτηκε τη χρονιά του θανάτου του δημιουργού της. Η πρώτη εκτέλεσή της (28 Οκτωβρίου 1893) δόθηκε χωρίς επιτυχία, χωρίς να προκαλέσει καμιά ιδιαίτερη προσοχή. Λίγες μέρες κατόπιν, στις 6 Νοεμβρίου, ο συνθέτης πέθανε από χολέρα. Ο ξαφνικός θάνατος του συνθέτη, σχεδόν αμέσως μετά την πρώτη εκτέλεση της τελευταίας του συμφωνίας, συνετέλεσε στο να συνδυαστεί το έργο με το τραγικό τέλος του δημιουργού του. Έδωσε στη Συμφωνία την προσωνομία "Παθητική", ύστερα από εισήγηση του αδελφού του Μόδεστου.

Η μελέτη του έργου, σε συνδυασμό με τη σκέψη που έκανε το συνθέτη να τοποθετήσει ως τελευταίο μέρος το συγκλονιστικό *adagio lamentoso*, μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως η συμφωνία αυτή αποτελεί τη μουσική ιστορία της ζωής του συνθέτη με την πλήρη στο τέλος υποταγή του στην αδυσώπητη μοίρα.

Η πρώτη κίνηση αρχίζει με μια αργή εισαγωγή, όπου μια εκφραστική φράση από το φαγκότο, πάνω από ένα μυστηριώδες αρμονικό υποβάσταγμα των κοντραμπάσων, προδιαγράφει τον ερχομό του κύριου θέματος. Με τη συμμετοχή των βιολιών και μερικών ξύλινων πνευστών, οδηγούμαστε στο τέλος αυτής της εισαγωγής, που είναι μικρή, αλλά αρκετή για να ανοίξει την αυλαία του πόνου και της αγωνίας. Το *allegro* αρχίζει με το ανήσυχο θέμα στις βιόλες πρώτα και κατόπιν στο φλάουτο και στα βιολιά. Μια σύντομη επεξεργασία μέσα σε μια παραγμένη ατμόσφαιρα οδηγεί σ' ένα αργό τμήμα (*andante*) με την εμφάνιση ενός πολύ εκφραστικού δεύτερου θέματος, που με πολλή τρυφερότητα, τραγουδάνε τα πρώτα βιολιά και βιολοντσέλα. Ένα καινούριο διαλογικό στοιχείο (στην αρχή, ανάμεσα στο φλάουτο και το φαγκότο), φέρνει κάποια ελπιδοφόρα αλλαγή. Η φαινομενική γαλήνη σπάζει ξαφνικά με μια άγρια εισβολή του πρώτου θέματος. Από εδώ αρχίζει η ανάπτυξη με ένα βαθμιαίο σβήσιμο. Μονάχα το τύμπανο απομένει να κλείσει μαζί με τις κρατημένες νότες των τρομπονιών και της τούμπας, σ' ένα απλό πιανίσιμο.

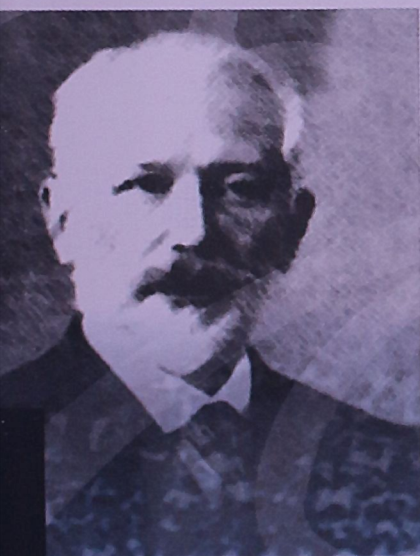
Η δεύτερη κίνηση (*allegro con grazia*) μ' ένα ανώμαλο - για την κλασική παράδοση - ρυθμικό σχήμα (μέτρο 5/4) έρχεται να φέρει στην αρχή μια ουσιαστική αλλαγή. Ο συνθέτης είναι εδώ ξένοιαστος, ήρεμος, αισιόδοξος, σχεδόν χαρούμενος. Αν έμενε με το χαριτωμένο πρώτο μέρος θα είχαμε έναν ανέφελο ουρανό. Όμως ένα θρηνώδες, πένθιμο σχεδόν δεύτερο τμήμα (μ' ένα περίεργο αλλά και καλά υπολογισμένο ισοκράτη στα τύμπανα), έρχεται να συννεφιάσει την ατμόσφαιρα και να θυμίσει την εσωτερική πικρία του, που βασανίζει το συνθέτη και δεν του επιτρέπει την ανέφελη χαρά. Ύστερα από μια πάλη ανάμεσα στα δύο στοιχεία, επανέρχεται το χαρούμενο πρώτο μέρος ολόκληρο.

Το δεύτερο μοτίβο κατόπιν ξαναγυρίζει πρώτα στα βιολοντσέλα και ύστερα σε διάφορα πνευστά. Το πρώτο μοτίβο ξαναπροβάλλει κάπως δειλά και, μετά από ένα σύντομο διάλογο με το μοτίβο του πόνου, τελειώνει η δεύτερη κίνηση μέσα σε μια ατμόσφαιρα συγγενική με το τέλος της πρώτης κίνησης.

Η Τρίτη κίνηση, που είναι ένα *scherzo*, είναι γεμάτη ζωή, ορμή, νεανικό αληθινά σφρίγος. Με αξιοθαύμαστη ορχηστρική τέχνη και αρχιτεκτονική μαεστρία δημιουργεί μια ατμόσφαιρα νίκης και θριάμβου, μια αποθέωση χαράς. Η μουσική, παρά τις άπειρες και γεμάτες πλαστικότητα φωτοσκιάσεις, διατηρεί την ίδια δροσερότητα και το ίδιο χαριτωμένο πνεύμα από την αρχή ως το τέλος.

Όμως ακολουθεί το τραγικό τελευταίο μέρος. Η τέταρτη κίνηση είναι ασφαλώς ό,τι ωραιότερο, βαθύτερο, συγκλονιστικότερο έγραψε ο Τσαϊκόφσκι. Και είναι σίγουρα μια από τις πιο αριστουργηματικές σελίδες που έδωσε ποτέ μουσικός. Διαποτισμένη από τη βαθιά οδύνη, την πιο μεγάλη απελπισία, τον πιο έντονο ανθρώπινο πόνο, εκφράζει βαθυστόχαστα το τραγικό μήνυμα του συνθέτη: την πλήρη, την χωρίς ελπίδα και χωρίς αντίδραση υποταγή στη θλιβερή μοίρα. Ο συνθέτης αντικρύζει με σπαραγμό το θάνατο και του στήνει με τη μουσική του ένα συγκινητικότερο μνημείο.

Σόλων Μιχαηλίδης

Α' ΒΙΟΛΙΑ

Εξάρχοντες
Κωνσταντίνος Πατσαλίδης
Δημήτρης Χανδράκης

Κορυφαίοι Α'
Μίκης Μιχαηλίδης
Γιώργος Πετρόπουλος

...
Μαρία Δρούγου
Μαρία Σουέρεφ
Εύη Δελφινόπουλου
Ευάγγελος Παπαδημήτρης
Κρυστάλλης Αρχοντής
Αναστασία Μισυρλή
Ειρήνη Ντράγκνεβα
Γιώργος Κανδυλίδης
Έκτωρ Λάππας
Καλλιόπη Μυλαράκη
Μαρία Σπανού

Β' ΒΙΟΛΙΑ

Κορυφαίοι Α'
Ανθή Τζίμα
Ντάρια Κάτσιου

Κορυφαίος Β'
Νικόλαος Αρχοντής

...
Μίμης Τοπτσίδης
Ιουλία Γκουντίμοβα
Αθανάσιος Θεοδωρίδης
Αλκέτας Τζιαφέρης
Δέσποινα Παπαστεργίου
Isabelle Both
Κωνσταντίνα Πολυζωΐδου
Ευαγγελία Κουζώφ

ΒΙΟΛΕΣ

Κορυφαίοι Α'
Νεοκλής Νικολαΐδης
Lutz Kuhne

...
Νικόδημος Δελλιος
Ειρήνη Παραλίκα
Χρήστος Βλάχος
Φελίτσια Ποπίκο
Κατερίνα Μητροπούλου
Αλεξάνδρα Βόλτση

ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΑ

Κορυφαίοι Α'
Δημήτρης Πάτρας
Δημήτρι Γκουντίμοβ
Κορυφαίος Β'
Ρένος Μπαλτάς

...
Γεώργιος Μανώλας
Ανθή Κοντογιαννάκη
Απόστολος Χανδράκης
Δημήτρης Πολυζωΐδης
Ζόραν Στέπιτς
Βίκτωρ Δάβαρης
Γιάννης Στέφος
Ίλινα Νάκη-Φερένσε

ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΣΑ

Κορυφαίος Α'
Γεώργιος Γράλιστας
Κορυφαίοι Β'
Χαράλαμπος Χειμαριός
Ειρήνη Παντελίδου

...
Αναστάσιος Μαυρουδής
Ελένη Μπουλασίκη
Ιωάννης Χατζής
Λεωνίδας Κυριδής

ΦΛΑΟΥΤΑ

Κορυφαίοι Α'
Πέτρος Σουσαμόγλου
Νίκος Δημόπουλος

Κορυφαίοι Β'
Ίλιε Μακοβέι
Γεώργιος Κανάτσος

...
Νίκος Κουκίης
Ιωάννης Ανισέγκος

ΘΜΠΟΕ

Κορυφαίοι Α'
Δημήτρης Κίτσος
Δημήτρης Σαφαρίδης
Κορυφαίοι Β'
Νικόλαος Καλπαξίδης
Βλαντιμίρ Γκάνεβ
Κωνσταντίνος Χασιώτης

...
Θωμάς Μητριζάκης

ΚΛΑΡΙΝΕΤΑ

Κορυφαίοι Α'
Κοσμάς Παπαδόπουλος
Χρήστος Γραονίδης
Κορυφαίοι Β'
Πόλλα Σμιθ-Διαμαντή
Οβίντιου Καπλέσκου

...
Βασίλης Καρατζίβας

ΦΑΓΚΟΤΑ

Κορυφαίοι Α'
Βασίλης Ζαρόγκας
Γιώργος Πολίτης
Κορυφαίος Β'
Κωνσταντίνος Βαβάλας

...
Μαλίνα Ηλιοπούλου

ΚΟΡΝΑ

Κορυφαίοι Α'
Εμμανουήλ Ιορδανίδης
Christian Beemelmans
Κοσταντίν Ιστράτε
Κορυφαίοι Β'
Βασίλης Βραδέλης
Παντελής Φειζό

...
Νίκος Δραγομόνοβιτς

ΤΡΟΜΠΕΤΕΣ

Κορυφαίοι Α'
Σπύρος Παπαδόπουλος
Γρηγόριος Νέτσκας
Κορυφαίος Β'
Γεώργιος Αβράμογλου

...
Ιωάννης Σισμανίδης
Δημήτρης Κουρατζίνος

ΤΡΟΜΠΟΝΙΑ

Κορυφαίοι Α'
Γιώργος Κόκκορας
Αθανάσιος Ντάνες
Κορυφαίοι Β'
Δημήτριος Νέτσκας
Φώτης Δράκος

...
Βαγγέλης Μπαλτάς

ΤΟΥΜΠΑ

Κορυφαίος Β'
Γιώργος Τηνιακούδης
Παύλος Γεωργιάδης

ΤΥΜΠΑΝΑ

Κορυφαίοι Α'
Βλαντιμίρ Αφανάσιεφ
Δημήτριος Βίττης

ΚΡΟΥΣΤΑ

Κορυφαίος Β'
Κωνσταντίνος Χανής

...
Ελευθέριος Αγγουριδάκης
Ντέλια Μιχαηλίδου

ΠΙΑΝΟ

Μαριλένα Λιακοπούλου

ΑΡΠΑ

Γεωργία Ξαγαρά

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΣ

Βασίλης Ξαγαράς

Γιώργος Δυμής

9/05

ΩΡΑ: 20:00

Τιμητική βραδιά: Ομιλία & Συναυλία

ΒΑΦΟΠΟΥΛΕΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Philippe Bender

11/05

Pierre Amoyal - βιολί

Ζιάννης Βακαρέλης - πιάνο

E. Chausson: Ροεμ για βιολί & ορχήστρα, Έργο 25

Mendelssohn - Bartholdy: Διπλό κοντσέρτο για βιολί, πιάνο & έγχορδα σε ρε ελάσσονα

L. v. Beethoven: Συμφωνία Νο 5, Έργο 67 σε ντο ελάσσονα

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

ΠΛΑΤΕΙΑ Α'	7.000 ΔΡΧ/20,54 EURO
ΠΛΑΤΕΙΑ Β' - ΘΕΩΡΕΙΑ	4.000 ΔΡΧ /11,74 EURO
ΕΞΩΣΤΗΣ	3.000 ΔΡΧ /8,80 EURO

ΕΚΠΩΤΙΚΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ (εκπαιδευτικοί, φοιτητές, σπουδαστές, μαθητές ωδείων)

ΠΛΑΤΕΙΑ - ΘΕΩΡΕΙΑ	3.000 ΔΡΧ./8,80 EURO
ΕΞΩΣΤΗΣ	2.000 ΔΡΧ./5,87 EURO

Εισιτήρια και συνδρομές προπωλούνται στο Ταμείο της Κ.Ο.Θ. (Μέγαρο Εταιρίας Μακεδονικών Σπουδών), τηλ. 223785; Δευτέρα, Τρίτη Τετάρτη, Πέμπτη 10:00-13:00 και 18:00-20:00 και Παρασκευή 10:00-13:00

Η Κ.Ο.Θ. διατηρεί το δικαίωμα - αν χρειαστεί - να τροποποιήσει το πρόγραμμα. Η είσοδος μετά την έναρξη της συναυλίας επιτρέπεται μόνο στο διάλειμμα. Η είσοδος στη συναυλία επιτρέπεται και σε παιδιά 6 ετών και άνω.

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ- ΠΡΟΒΟΛΗΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ τηλ.:031/ 589156, 589160, 589163, e-mail: koth@otenet.gr

ΜΟΝΗ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ

Κολοκοτρώνη 21

546 30, Σταυρούπολη

τηλ.: 031/ 589156-160, 589163

fax: 604854

www.orchestra-thess.gr

koth@otenet.gr

με την υποστήριξη

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Αγγελιοφόρος